

LIKABEHANDLINGSPLAN **läsåret 2011/2012**

Stölletsskolan/Kvistbergsskolan

(direkt underställd Likabehandlingsplan Torsby kommuns skolor)

FÖR SKOLANS ARBETE MOT DISKRIMINERING, TRAKASSERIER, MOBBNING OCH ANNAN KRÄNKANDE BEHANDLING

**Likabehandlingsplanen omfattar all verksamhet på skolan
och relationen mellan alla som verkar i skolan –
mellan elever och mellan elever och personal!**

På vår skola ska finnas en likabehandlingsplan.

Likabehandlingsplanen ska konkret ange hur skolan ska arbeta för att främja lika rättigheter och möjligheter och för att förebygga, upptäcka, utreda, åtgärda och följa upp kränkningar. Det ska tydligt framgå på vilket sätt skolan ska arbeta för att uppnå detta. Likabehandlingsplanen ska vara ett levande verktyg i det dagliga arbetet.

Likabehandlingsplanen ska följas upp efter varje läsår och då ska nya målsättningar och planerade åtgärder formuleras. Vår likabehandlingsplan ska utarbetas i samarbete mellan skola, elever och föräldrar.

På skolan ska också finnas trivselregler, vilka på samma sätt ska utarbetas mellan skola, elever och föräldrar.

Vad säger skolans styrdokument?

(utdrag ur Skollagen, Diskrimineringslagen, Lgr 11)

Ur Skollagen

1 kap 5 § "Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor.

Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling."

1 kap 8 § "I Diskrimineringslagen finns bestämmelser som har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter inom utbildningsområdet oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder."

6 kap 6 § "Huvudmannen ska se till att det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivs ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling av barn och elever."

6 kap 7 § "Huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling."

6 kap 8 § "Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan."

6 kap 9 § "Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för kränkande behandling."

6 kap 10 § "En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till förskolechefen eller rektorn. En förskolechef eller rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. Första stycket första och andra meningarna ska tillämpas på motsvarande sätt om ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier på sätt som avses i diskrimineringslagen."

6 kap 11 § "Huvudmannen eller personalen får inte utsätta ett barn eller en elev för repressalier på grund av att barnet eller eleven medverkat i en utredning enligt detta

kapitel eller anmält eller påtalat att någon handlat i strid med bestämmelserna i kapitlet.”

Ur Diskrimineringslagen:

2 kap 5 § ”Den som bedriver verksamhet som avses i skollagen ... får inte diskriminera något barn eller någon elev.... som deltar i eller söker till verksamheten”.

2 kap 7 § ”Om en utbildningsanordnare får kännedom om att ett barn eller en elev ... anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden”.

3 kap 15 § ”En utbildningsanordnare ...ska vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att något barn eller någon elev....utsätts för trakasserier som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning eller för sexuella trakasserier”.

3 kap 16 § ”En utbildningsanordnare....ska varje år upprätta en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att dels främja lika rättigheter och möjligheter för de barn, elever...som deltar i verksamheten, oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder eller sexuell läggning, dels förebygga och förhindra trakasserier. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som utbildningsanordnaren avser att påbörja eller genomföra under det kommande året. En redovisning av hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande plan”.

Ur Lgr 11 angående skolans värdegrund och uppgifter:

”Människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet mellan kvinnor och män samt solidaritet med svaga och utsatta är de värden som skolan ska gestalta och förmedla.”

”Ingen ska i skolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, könsöverskridande identitet eller uttryck, sexuell läggning, ålder eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling. Sådana tendenser ska aktivt motverkas. ”

”Skolan ska aktivt och medvetet främja kvinnors och mäns lika rätt och möjligheter.”

”Alla som arbetar i skolan ska aktivt motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper”

Vad är diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling?

Där kränkningar sker handlar det ofta om relationer och maktförhållanden. Kränkande behandling beskriver en relation i obalans. Gemensamt för all kränkande

behandling är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Kränkningar kan både vara mellan elever samt mellan elever och personal/skola. Begreppet kränkande behandling innefattar både kränkningar, mobbning, trakasserier och diskriminering, är heltäckande vad gäller metoder och vilka som är inblandade och ger därmed även utrymme för främlingsfientliga handlingar, sexuella trakasserier och grovt språkbruk. För den som blir utsatt är det ovidkommande om det är en eller flera som kränker. **Det avgörande är en individs upplevelse av kränkning.**

Exempel på vad kränkning kan vara:

- fysisk (t ex att bli utsatt för slag och knuffar)
- verbal (t ex svordomar, könsord, förolämpningar, hotelser)
- psykosocial (t ex utfrysning, ryktesspridning)
- text- och/eller bildburen (t ex SMS, e-post, via "chatt"-sidor på Internet, klotter)
- negativ särbehandling

En kränkande behandling är oacceptabel även vid enstaka tillfälle. När någon utsätts för kränkande behandling vid upprepade tillfällen och/eller under längre tid är det **mobbning.**

Diskriminering är när någon missgynnas genom särbehandling på grund av någon av de diskrimineringsgrunder som Diskrimineringslagen omfattar. Dessa är:

- kön
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- sexuell läggning
- funktionshinder
- könsöverskridande identiteter eller uttryck
- ålder (undantag för ålder finns för skolan i Diskrimineringslagen 2 kap 6 §)

Diskriminering kan vara:

- direkt, d v s att någon missgynnas genom särbehandling i en jämförbar situation
- indirekt, d v s att någon missgynnas genom att neutrala regler tillämpas så att de i praktiken diskriminerar någon (t ex att skapa en regel som utestänger någon)
- trakasserier, d v s ett uppträdande som kränker någons värdighet och som har samband med någon av diskrimineringsgrunderna (ett uppträdande som kränker en elevs värdighet men som inte har samband med någon diskrimineringsgrund är annan kränkande behandling).
- sexuella trakasserier
- instruktioner att diskriminera (någon som står i lydnds- eller beroendeförhållande)

Ingen får utsättas för repressalier för att ha reagerat eller på något annat sätt medverkat i fråga kring diskriminering.

Skolan har upplysningsskyldighet till DO (Diskrimineringsombudsmannen) enligt Diskrimineringslagen 4 kap 3 §.

Så här ska vi arbeta under läsåret 2011/2012 i enlighet med vår Likabehandlingsplan

---

Som elev kan du förvänta dig att skolan bemöter dig med respekt, att skolan hjälper dig om du behöver, att skolan kommer att ingripa mot alla former av kränkningar och att vi arbetar för att du ska få en så trygg arbetsmiljö som möjligt. Skolan förväntar sig att du som elev bemöter andra med respekt och använder ett vårdat språk, att du aldrig bidrar till att någon annan blir illa behandlad och att du vänder dig till någon i personalen om du eller någon annan behöver hjälp.

Som förälder kan du förvänta dig att skolan arbetar för att ditt barn ska känna trygghet i skolan och för en lugn och trygg arbetsmiljö, att skolan tar kontakt med dig om något särskilt händer och att skolan ingriper mot alla former av kränkningar. Skolan förväntar sig att du som förälder meddelar oss om du märker att ditt barn har råkat illa ut i skolan eller om ditt barn gjort någon annan illa.

Likabehandlingsplanen ska arbetas fram i samarbete mellan personal, elever och föräldrar. Både personal, elever och föräldrar ska ges möjlighet att lämna egna förslag och idéer, samt synpunkter på Likabehandlingsplanen innan den fastställs för året.

Likabehandlingsplanen ska finnas tillgänglig via internet genom Torsby kommuns hemsida, www.torsby.se samt som bilaga i Klarälvdalens rektorsområdes skolkatalog.

All personal som verkar i skolan ska vara väl förtrogna med vad som står i skolans olika styrdokument som rör likabehandling och som också tas upp i vår Likabehandlingsplan. Rektor ansvarar för att en genomgång av Likabehandlingsplanen ska vara en självklar del i det inledande arbetet i arbetslagen inför det nya läsåret. Information om Likabehandlingsplanen ska ingå vid introduktion av varje nyanställd personal.

Även skolans elever och deras föräldrar ska vid varje läsårsstart ges information om innehållet i Likabehandlingsplanen och kunna lämna synpunkter på innehållet enligt ovan.

Den värdegrund som all verksamhet i skolan bygger på och som anges i denna Likabehandlingsplan ska prägla alla av skolan upprättade handlingsplaner.

Skoldagen ska formas av pedagogik, metoder och förhållningssätt som utgår från skolans värdegrund och som främjar elevernas sociala utveckling. Information, diskussion och debatt i frågor kring kränkande behandling och diskriminering ska vara en självklar del i undervisningen.

Trivselregler ska finnas framtagna i samråd mellan personal, elever och föräldrar. Dessa trivselregler ska framgå tydligt i skolan och vara väl kända för alla. Tillämpningen av trivselreglerna ska präglas av sunt förnuft och respekt där alla förväntas följa dessa trivselregler.

Skolan ska erbjuda en fysisk och psykosocial studiemiljö som tryggar mänskliga rättigheter för alla elever oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning, könsöverskridande identitet eller uttryck eller funktionshinder.

Vid planerade möten mellan skola och hem (t ex utvecklingssamtal) där språkliga kommunikationssvårigheter finns, skall skolan tillhandahålla tolkservice.

Vid informationsmöten till större grupper (t ex föräldramöten) skall skolan om möjligt använda lokal där hörslinga finns installerad. Hörslingan skall vara i funktion och påslagen.

Varje undervisande lärare ansvarar för att de läromedel som används inte förmedlar fördomar eller förlegade föreställningar kring någon av de sju diskrimineringsgrunderna.

Mentor ansvarar för att frågor som rör elevens sociala situation i skolan inklusive kränkande behandling och diskriminering ska ges tillräckligt utrymme vid utvecklingssamtalen.

Skolan ska varje läsår kartlägga eventuella förekomster av kränkande behandling och utvärdera det egna arbetet mot detta genom anonyma enkäter till elever och föräldrar.

Uppföljning och utvärdering av skolans Likabehandlingsplan ska göras efter varje läsår. Här ska anges vad skolan har valt att specifikt arbeta med under det gångna läsåret utifrån tidigare kartläggningar och vilket resultat arbetet har givit. Med utgångspunkt i de nya kartläggningar som genomförts under innevarande läsår ska nya målsättningar och planerade åtgärder formuleras.

Under senare delen av läsåret 2010/11 har grundskolan i Torsby kommun genomfört en samlad digital elevenkät bland eleverna i åk 2, 5, 7 och 9. Varje svarsalternativ i elevenkäten har ett värde mellan 1 - 6, där 1 = "Instämmer inte alls" och 6 = "Instämmer helt". Elevenkäten har hög svarsfrekvens på Stöllets skolan och låg på Kvistberget. En brukarenkät har på samma sätt genomförts till föräldrar i åk 3, 6 och 8 med låg svarsfrekvens på båda skolorna. De låga svarsfrekvenserna gör att de underlagen inte går att dra slutsatser av.

Arbetslagen har **läsåret 2010/11** arbetat med följande åtgärder utifrån föregående års plan:

Stöllets skolan

Arbetslaget f – 5:

- Att reagera kraftfullt på alla former av kränkningar.
- Vi har haft kontinuerliga diskussioner i vardagen om hur man beter sig mot varandra och dokumenterat större incidenter och tagit kontakt med föräldrarna.
- Vi har diskuterat gemensamma regler och försökt förankra dessa tydligt hos eleverna.
- Vi har försökt lägga schemat så att vi fått gemensamma raster för att förbättra rastvakteriet.

- I samband med FN-dagen hade vi värdegrundsarbete där vi bl a gjorde ett stort kollage om barnkonventionen samt hade gruppdiskussioner om etik och moral.

Arbetslaget 6 – 9:

- Vi har haft samtal med berörda elever, vårdnadshavare, elevhälsa och rektor.
- Eleverna har tillsammans med vårdnadshavare och personal arbetat fram nya trivselregler.
- Ett föräldramöte på temat att förbättra stämningen och trivseln på skolan har genomförts.
- Polis har besökt skolan och pratat om kränkningar ur juridisk synvinkel.
- Personalen har tillsammans med eleverna förbättrat den fysiska miljön i korridor och cafeteria.
- Vi har skapat rutiner för tätare kontakt med vårdnadshavare i en del fall med hjälp av kontaktböcker, sms, e-post och telefonsamtal.

Stöllets skolan angav inför läsåret 2010/11 som förbättringsområde att man skulle inrikta sig på att förbättra arbetet med att motverka hot och våld, där målet var att medelvärdet (mv) skulle öka vid kommande elevenkät (mv 4,8 2010). Enligt årets enkät är mv 4,6; d v s målet har inte uppnåtts.

Kvistbergsskolan

Arbetslagen f-9:

Man angav inför 2010/11 att man skulle inrikta sig på att utveckla och förbättra relationerna, byggda på ömsesidig respekt, mellan elever och mellan elever och personal, samt att Kvistbergsskolans elever skulle känna till skolans Likabehandlingsplan.

Under **läsåret 2011/12** ska fokus i likabehandlingsarbetet ligga på det dagliga förebyggande arbetet där alla har ett gemensamt uppdrag. Målsättningen är att alla ska trivas och känna trygghet på skolan och att ingen ska utsättas för kränkande behandling i någon form. Vi väljer att arbeta med följande förbättringsområden med underlag från genomförda enkäter, diskussioner med och förslag från föräldrar, elevråd och skol-IF/sportråd:

Stöllets skolan

Arbetslaget f-6:

- Vi fortsätter jobba som föregående år. Vi försöker lägga schemat så att vi får gemensamma raster så att vi kan förbättra rastvakteriet.
- Vi behöver diskutera gemensamma regler och förankra dessa tydligt hos eleverna.

Arbetslaget :7-9:

- Vi tänker på olika sätt arbeta för att förebygga och motverka kränkningar.
- Vi ökar vuxennärvaron och därmed elevernas trygghet på raster osv. genom att en skolvärd finns tillgänglig från 1 september och genom att vi i år haft möjlighet att göra ett bra rastvakschema.
- Genom fortsatt tät föräldrakontakt där det behövs hoppas vi både kunna stävja kränkningar och få en lugnare arbetsmiljö för samtliga på skolan.
- Vi arbetar återkommande med att förankra skolans trivselregler.

Mål:

I enkäten för läsåret 2010-2011 ökade medelvärdet för Stöllets skolan bl a för följande ställningstaganden: "Jag känner mig trygg på väg till och från skolan" (från 5,3 till 5,6), "Jag känner mig trygg i klassrummet" (från 5,2 till 5,3), "Jag känner mig trygg på rasterna" (från 5,2 till 5,4) och "Jag känner mig trygg i omklädningsrummet till idrotten" (från 5,2 till 5,3). Dessutom minskade andelen elever som blivit mobbade eller kränkta från 20 % till 14 %. Målsättningen är att dessa medelvärden ska fortsätta att förbättras under läsåret 2011-2012.

Kvistbergsskolan

Arbetslaget f-6:

- Vi ska satsa på att jobba mot negativa attityder och språkbruk, genom att aktivt arbeta med hur vi bemöter varandra. Arbetet kommer att utvärderas kontinuerligt, bl a vid klassråden.

Arbetslaget 7-9:

- Vi fortsätter att arbeta med de åtgärder som vi gör nu gällande snabba insatser.
- Vi behöver arbeta med att få en lugnare miljö i korridor och cafeteria, ljudnivån är alltför hög.
- Rastvakter skall vistas med ute bland eleverna vid raster i högre grad..
- Verka för att Elevråd och Skol-IF aktivt engagerar sig vid raster, genom ex inköp av spel eller andra rastaktiviteter.
- Öka trivsel och stämningen i själva klasserna.
- Jobba med integrering för våra inflyttade elever.

Så här arbetar vi med att utreda och åtgärda kränkande behandling:

Alla som arbetar i skolan har ett ansvar att omedelbart reagera om man uppmärksammar eller på annat sätt får kännedom om kränkande behandling och/eller diskriminering. Var och en som bevittnar eller åhör en pågående kränkning ska omedelbart ingripa till skydd för den som är utsatt.

Mentorer/klasslärare till berörda elever skall snarast möjligt informeras och har därefter ansvar för fortsatta åtgärder. Elevhälsans personal inklusive rektor ska informeras om enskild situation och därmed göras delaktiga i det fortsatta arbetet. Berörda föräldrar ska tidigt informeras och göras delaktiga i planering och genomförande av åtgärder.

Om den som utfört eller blivit utsatt för kränkande behandling och/eller diskriminering är personal i skolan, ansvarar rektor för handläggningen av dennes ärende. Rektor rapporterar även till huvudmannen (enligt skollagen 6 kap 10 § ska rektor anmäla varje ärende till barn- och utbildningsnämnden).

I situationer där anmälan till polis eller socialtjänst kan vara aktuell ska företrädare för elevhälsan inklusive rektor vara delaktiga i bedömningen.

Fakta som är av betydelse **ska dokumenteras** av mentor (t ex sakfakta, åtgärder, överenskommelser, uppföljning), ev annan berörd personal ansvarar för egen dokumentation. Rektor ansvarar för beslut som rör utredning och upprättande av åtgärdsprogram.

En bedömning ska även göras om en sk incidentrapport ska upprättas.

Exempel på hur man som mentor klasslärare kan gå tillväga:

Mentor/klasslärare ansvarar för att information om den kränkande behandlingen samlas in från den utsatte och/eller kamrater.

Vad har hänt? Var? Av vem eller vilka? Finns det någon ledare?

Ju mer detaljerad information desto effektivare fungerar arbetsmetoden.

Informationen bör vara insamlad så fort som möjligt.

Mentor/klasslärare ansvarar för att den utsattes vårdnadshavare informeras om att skolan har fått vetskap om situationen och därmed kommer att agera enligt gällande handlingsplan. Eleven och vårdnadshavare skall vara delaktiga och ha inflytande över de åtgärder som vidtas.

Rektor och elevhälsans personal informeras.

Berörd personal ansvarar för att den utsatte får det stöd som situationen påkallar.

Berörd personal har samtal med den/de som utfört den kränkande behandlingen, var och en för sig.

1. Börja med ledaren
2. Inled samtalet med en utfrågning
3. Övergå till att tala om att man vet vad som pågår
4. Poängtera att man ser mycket allvarligt på händelsen och att den omedelbart måste upphöra

Under samtalen redogör personalen konkret för vad de vet. Den som utfört kränkande behandling ska själv ge förslag till hur han/hon kan bidra till att den utsatte får det bättre. Den som utfört kränkande behandling får avslutningsvis i uppdrag att gå hem samma dag och redogöra för vårdnadshavaren för det samtal som genomförts. Personalen kontakter vårdnadshavare för information och dialog om händelsen inom 48 timmar. Efter dessa samtal ska personalen kontrollera den som utfört kränkande behandling extra, så att ingen låter sin eventuella frustration gå ut över den utsatte och därmed får det hela att bli värre.

Efter 1-2 veckor genomförs uppföljningssamtal.

1. Man samtalar först med den utsatte och förhör sig om att den kränkande behandlingen har upphört. I samband med detta kontaktas och informeras även vårdnadshavare.
2. Därefter tar man den/de som utfört den kränkande behandlingen, i samma ordning som förut, och tar upp samma sak samt informerar vårdnadshavare.
3. Återkoppling till rektor och elevhälsan. Om det vid uppföljningen har framkommit att den kränkande behandlingen inte har upphört eller att situationen på annat sätt inte är tillfredsställande, avgör rektor i samråd med elevhälsan hur arbetet ska gå vidare.
4. Skolan har enligt Skollagen 5 kap möjlighet att besluta om:
utredning enligt 9, 10 §§, skriftlig varning enligt 11 §, tillfällig omplacering enligt 12 §, tillfällig omplacering vid annan skolenhet enligt 13 § och avstängning enligt 14 §.

Elevsignaler som kan vara tecken på att eleven är utsatt för kränkande behandling och/eller diskriminering

Elevsignaler att uppmärksamma i skolsituationen:

Eleven går ensam, säger sig "vilja" vara ensam och drar sig undan.
Eleven försöker alltid vara nära en vuxen i "fria" situationer.
Kamrater förlöjligar och driver med eleven.
Eleven har ofta ont i huvudet eller magen. Ströfrånvaro är vanligt.
Eleven uteblir från fester och utflykter.
Eleven uteblir från idrottslektioner.
Det förekommer bråk och stöj, som ofta upplöses när någon vuxen kommer i närheten.
Eleven söker upp skolsköterskan eller annan skolpersonal för bagatellartade problem.
Det händer att eleven går hem på raster.
Eleven tar lång tid på sig att gå ut på rasten.
Ofta är elevens böcker, teckningar och kläder förstörda.
Högstatus elever kan använda ett visst ögonspel runt elevens situation.
Eleven har svårt att tala högt på lektionerna.
Eleven ser olycklig ut och gråter lätt.
Eleven har svårt att koncentrera sig.
Eleven saknar vänner.

Elevsignaler att uppmärksamma i hemmet:

Barnet verkar ledset, deprimerat och har stora svängningar i humöret.
Barnet sover dåligt, har mardrömmar, gråter i sömnen och har ofta ont i huvudet eller i magen.
Barnet går motvilligt till skolan och träffar sällan eller aldrig kamrater på fritiden och saknar vänner.
Barnet kommer ofta hem med trasiga kläder.
Barnet ger krystade förklaringar angående förstörda saker och har skråmor eller blåmärken utan naturlig förklaring.
Barnet blir sällan eller aldrig bjuden på partyn.
Barnet väljer omvägar till och från skolan samt har tappat intresset för skolarbetet.
Barnet stjälar pengar hemma, som används för att muta sina klasskamrater.